

Screening ifm. naturkonsekvensvurdering af udledninger fra byggemodning ved Kildedal St. Notat Ballerup og Egedal Kommune

Dato: 24. maj 2022

1	Baggrund	2
2	Områdefgrænsning	2
3	Eksisterende forhold	3
3.1	Sørup Rende	3
3.2	Engagerrenden	5
3.3	Rolandsgrøften.....	7
3.4	Recipienterne.....	8
4	Fund af Bilag IV-arter	10
4.1	Sørup Rende	10
4.2	Engagerrenden	12
4.3	Rolandsgrøften.....	13
5	Opsamling og konklusion af feltbesigtigelse.....	14
5.1	Sørup Rende	14
5.2	Engagerrenden	14
5.3	Rolandsgrøften.....	15

Bilag 1 Artslister fra feltbesigtigelser

1 Baggrund

I forbindelse med screening af naturkonsekvenser af etablering af vådområder til regnvandshåndtering fra projektområde ved Kildedal st., Ballerup og Egedal kommune, har NIRAS besøgt to områder: Sørup Rende samt Engagerrenden i Ballerup kommune, samt Rolandsgrøften i Egedal kommune. Besøget indebar overordnet vurdering af områdernes naturværdi, samt vurdering af påvirkning på §3-områderne med henblik på evt. forsinkelse af regnvand og derved følgende etablering af vådområde.

2 Områdeafgrænsning

Områdeafgrænsningen for den mulige vandudbredelse på arealerne er udpeget af EnviDan. Denne afgrænsning er anvendt som udgangspunkt for besøget, se Figur 1. Afgrænsningen er lavet på baggrund af skybrudsanalyse i Scalgo, hvorved der kan estimeres forventede oversvømmelser på baggrund af terrænmodellen.

Figur 1: Oversigtskort over de besøgte mulige arealer for overfladevandhåndtering: Sørup Rende og Engagerrende i Ballerup Kommune samt Rolandsgrøften i Egedal Kommune, QGIS

3 Eksisterende forhold

Nedenfor præsenteres oversigtskort og tabeller over områderne for eksisterende forhold mht. §3-natur og bilag IV-arter samt vandområdeplanerne for de berørte vandområder.

Projektområderne er alle beliggende i vandområdedistrikt Sjælland, i hovedopland 2.2 Isefjord og Roskilde Fjord. Både Sørup Rende, Engagerrenden samt Rolandsgrøften løber ud i Værebros å, og slutrecipienten er Ydre Roskilde Fjord.

3.1 Sørup Rende

Afgrænsningen af vandudbredelsen for Sørup Rende omfatter 11 §3-naturtyper (5 moser, 3 enge, 3 søer) og flere private landbrugsarealer. Det målsatte §3-beskyttede vandløb Sørup Rende, strækning o5293_a, samt strækning o5293_b (sammenløb med Tunbækken) løber igennem hele afgrænsningen. Sørup Rende løber ud i Værebros Å (strækning o8527, o8529_a, o8529_b, o8529_d, o9879, o8533), slutrecipienten er Ydre Roskilde Fjord.

Sørup Rende og Tunbækken er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand, men er kun undersøgt for ét kvalitetselement: Dansk Vandløbs Fauna Indeks (DVFI), se Tabel 1 og Tabel 2. Tilstanden er vurderet til moderat i Sørup Rende og ringe i Tunbækken. Den fysiske tilstand (DFI) vurderes ikke at hindre målopfyldelse.

Figur 2: Oversigtskort over Sørup Rende og Tunbækken vist med §3-naturområder, QGIS

Tabel 1: Oversigt over tilstand for kvalitetselementer for Sørup Rende

Kvalitetselementer for vandløb Sørup Rende	Tilstand
Samlet økologisk tilstand	Moderat økologisk tilstand
Vandplanter (makrofytter)	Ukendt økologisk tilstand
Bundlevende alger (fyto-benthos)	Ukendt økologisk tilstand
Smådyr (makroinvertebrater)	Moderat økologisk tilstand
Fisk	Ukendt økologisk tilstand
Miljøfarlige stoffer (nationalt specifikke stoffer)	Ukendt tilstand
Kemisk tilstand	Ukendt tilstand

Tabel 2: Oversigt over tilstand for kvalitetselementer for Tunbækken

Kvalitetselementer for vandløb Tunbækken	Tilstand
Samlet økologisk tilstand	Ringe økologisk tilstand
Vandplanter (makrofytter)	Ukendt økologisk tilstand
Bundlevende alger (fyto-benthos)	Ukendt økologisk tilstand
Smådyr (makroinvertebrater)	Ringe økologisk tilstand
Fisk	Ukendt økologisk tilstand
Miljøfarlige stoffer (nationalt specifikke stoffer)	Ukendt tilstand
Kemisk tilstand	Ukendt tilstand

Figur 3: Oversigtskort over tilstand for Sørup Rende og Tunbækken, kort fra miljøgis for høring af vandområdeplaner 2021-2027

3.2 Engagerrenden

Områdeafgrænsningen for Engagerrenden omfatter 8 §3-naturtyper (3 moser, 2 søer, 3 enge) samt flere private landbrugsarealer.

Engagerrenden (navngivet Værebros Å o5301 i vandområdeplanerne), løber tværs gennem områdeafgrænsningen og løber ud i Værebros Å (strækning o8527, o8529_a, o8529_b, o8529_d, o9879, o8533), slutrecipienten er Ydre Roskilde fjord.

Der er kun foretaget én enkelt undersøgelse af tilstanden i Engagerrenden. Denne fokuserede på kvalitetselementet Dansk Vandløbs Fauna Indeks (DVFI) og undersøgelsen viste moderat tilstand. Dette stemmer overens med vandløbets fysiske tilstand. De andre kvalitetsparametre er ikke undersøgt, men vandløbets fysiske rammer taget i betragtning er det usandsynligt, at der opnås målopfyldelse på de andre kvalitetselementer.

Figur 4: Oversigtskort over Engagerrenden vist med §3-natur

Tabel 3: Oversigt over tilstand for kvalitetselementer for Engagerrenden

Kvalitetselementer for vandløb Engagerrenden	Tilstand
Samlet økologisk tilstand	Moderat økologisk tilstand
Vandplanter (makrofytter)	Ukendt økologisk tilstand
Bundlevende alger (fyto-benthos)	Ukendt økologisk tilstand
Smådyr (makroinvertebrater)	Moderat økologisk tilstand
Fisk	Ukendt økologisk tilstand
Miljøfarlige stoffer (nationalt specifikke stoffer)	Ukendt tilstand
Kemisk tilstand	Ukendt tilstand

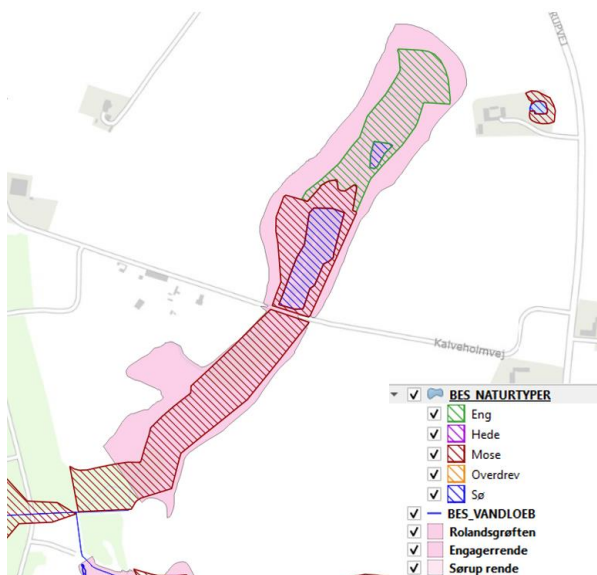
Figur 5: Oversigt over tilstand for Engagerrenden, kort fra miljøgis for høring af vandområdeplaner 2021-2027

3.3 Rolandsgrøften

Områdeafgrænsningen for Rolandsgrøften omfatter 5 §3-naturtyper (2 moser, 2 søer, 1 eng) samt flere private landbrugsarealer.

Rolandsgrøften, løber tværs gennem områdeafgrænsningen og løber ud i Engagerrenden (Værebros Å) (strækning o5301, o8527, o8529_a, o8529_b, o8529_d, o9879, o8533), slutrecipienten er Ydre Roskilde fjord.

Rolandsgrøften er ikke et målsat vandløb jf. vandområdeplanerne, og tilstanden er derfor ikke kendt.

Figur 6: Oversigtskort over Rolandsgrøften vist med §3-naturområder, Rolandsgrøften ses ikke-markeret midt i kortet (da vandløbet ikke er målsat) QGIS

Figur 7: Oversigtskort over målsatte vandløb, Rolandsgrøften ses ikke-markeret midt i kortet, kort fra miljøgis for høring af vandområdeplaner 2021-2027

3.4 Recipienterne

Da det i overfladevandhåndteringen er vigtigt at tage højde for samtlige recipienter der potentielt kan påvirkes af projektet (se afsnit **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet. Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**), er her kortfattet oplistet tilstandene for Værebros Å og Ydre Roskilde fjord. Disse bør ved den videre proces vurderes nærmere ift. påvirkning af projektet.

Værebros Å

Sørup Rende, Engagerrenden samt Rolandsgrøften løber alle ud i Værebros Å (strækning o5301, o8527, o8529_a, o8529_b, o8529_d, o9879, o8533), tilstandene for hver af strækningerne er ikke medtaget i dette notat (se i stedet oversigtskort Figur 8).

Figur 8: Oversigtskort over samlet økologisk tilstand for samtlige vandområder

Ydre Roskilde Fjord

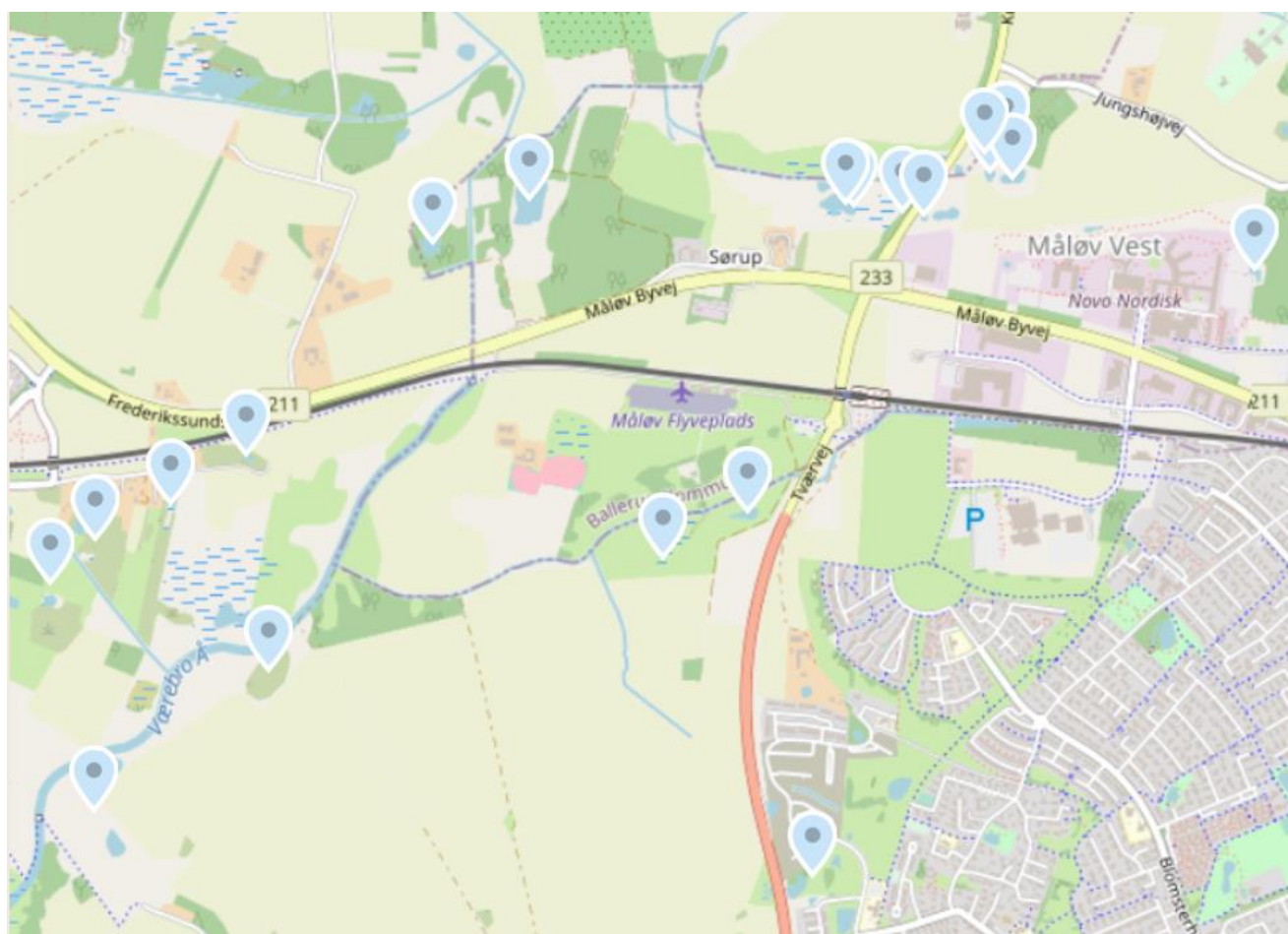
Tabel 4: Oversigt over tilstand for kvalitetselementer for Ydre Roskilde Fjord

Kvalitetselementer for kystvande Ydre Roskilde fjord	Tilstand
Samlet økologisk tilstand	Ring økologisk tilstand
Fytoplankton (Klorofyl-a)	Ring økologisk tilstand
Rodfæstede planter (dækfrøede)	ringe økologisk tilstand
Bundfauna (bentiske invertebrater)	Moderat økologisk tilstand
Miljøfarlige stoffer (nationalt specifikke stoffer)	God økologisk tilstand
Kemisk tilstand	Ikke-god kemisk tilstand (grundet høje koncentrationer af bly, kviksølv og BDE)
Indsatsbehov	Fordelt indsatsbehov for kvælstof på 123,2 Tons/år. Samt øvrige generelle indsatser

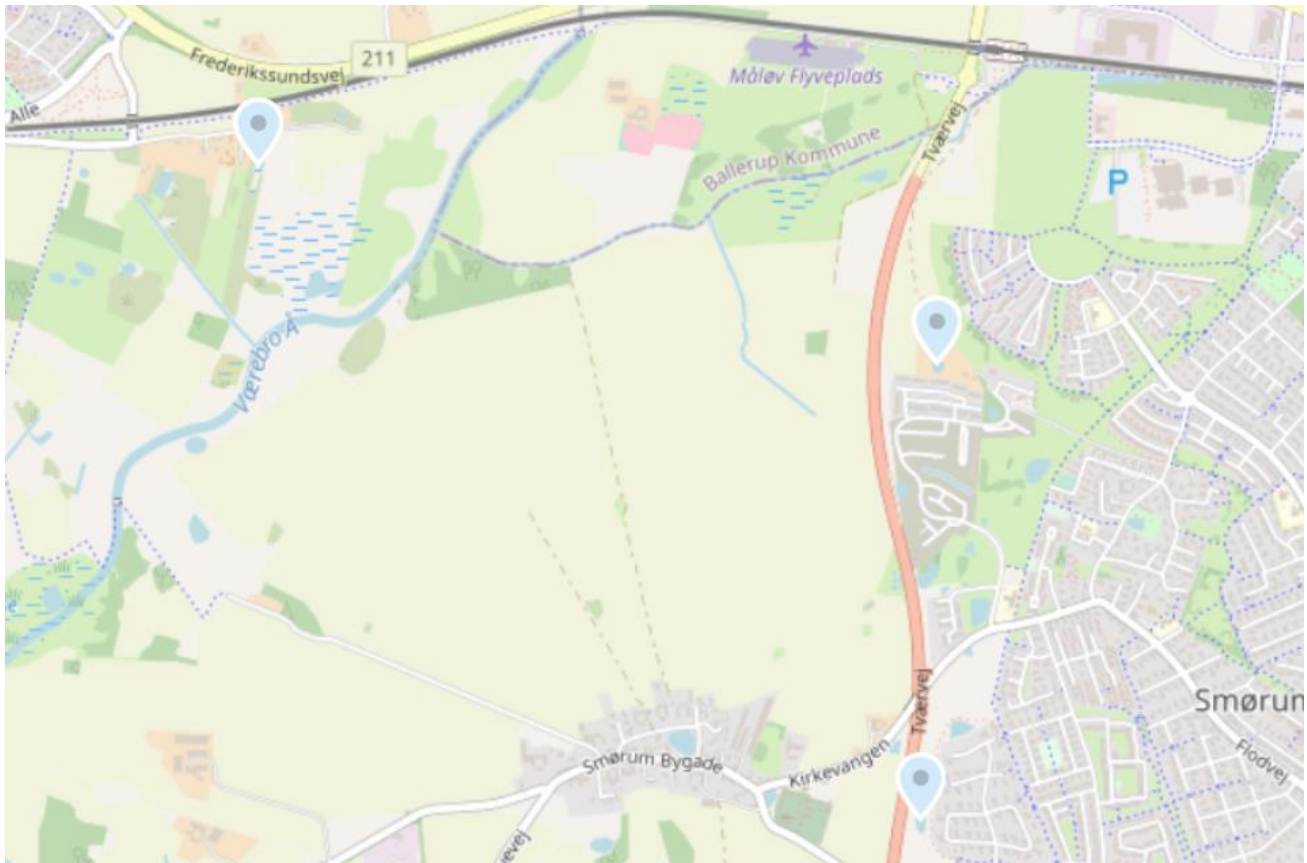
4 Fund af Bilag IV-arter

4.1 Sørup Rende

Der er tidligere fundet spidssnudet frø i området omkring Sørup Rende, se Figur 9 og området er stadig en velegnet habitat for disse. Som opmærksomhedspunkt skal det også nævnes at der er registreret stor vandsalamander 600 meter fra Sørup Rende under en kommunal besigtigelse i 2016 for Egedal kommune, se Figur 10. Den fundne bestand er knyttet til et område øst for Tværvejen, hvilket mindsker sandsynligheden for spredning, men det udelukker ikke at der er en bestand i området omkring Sørup Rende.

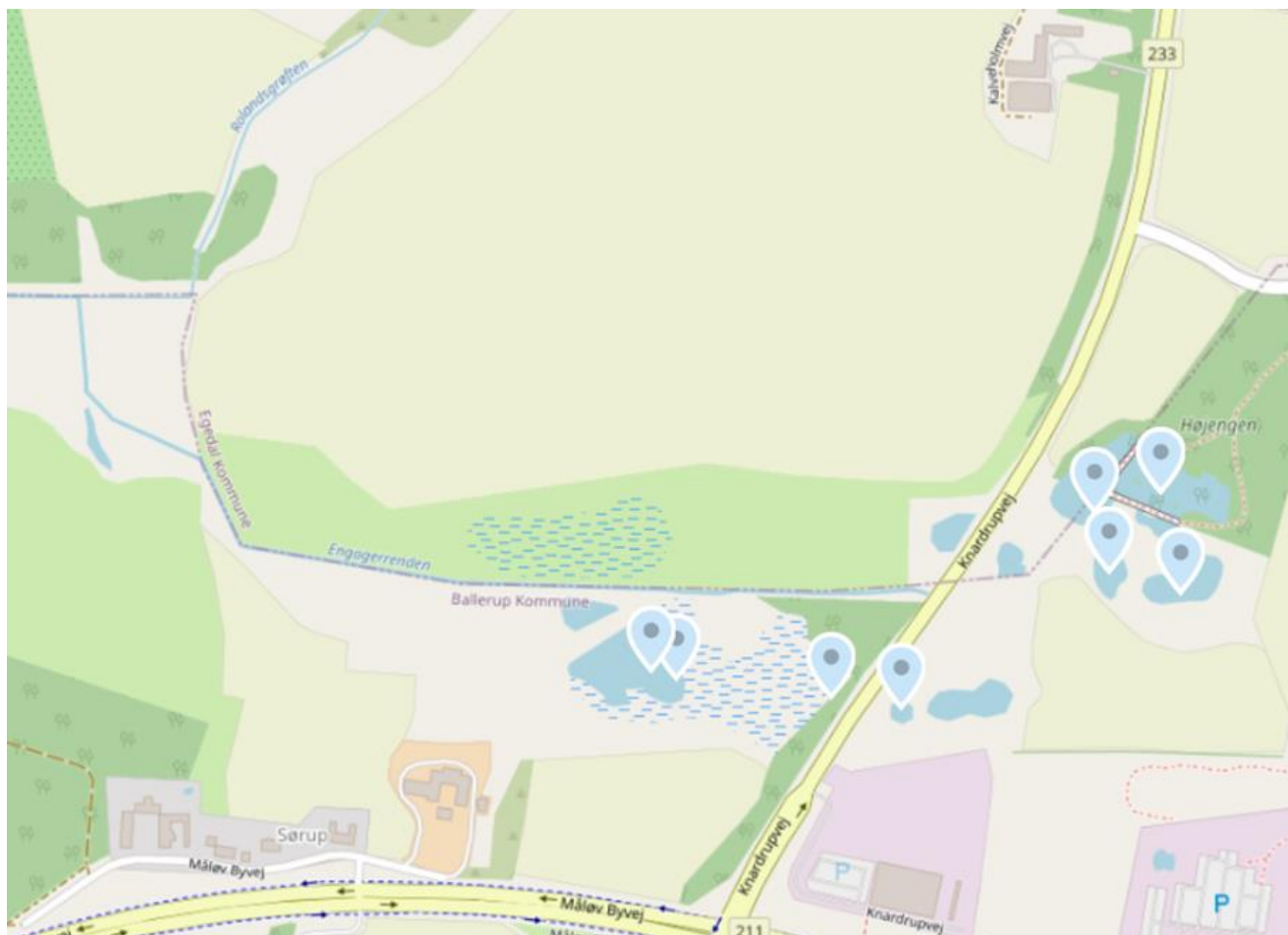
Figur 9: Fund af spidssnudet frø nær Sørup Rende, kort fra Arter.dk

Figur 10: Fund af stor vandsalamander ved Sørup Rende, kort fra Arter.dk

4.2 Engagerrenden

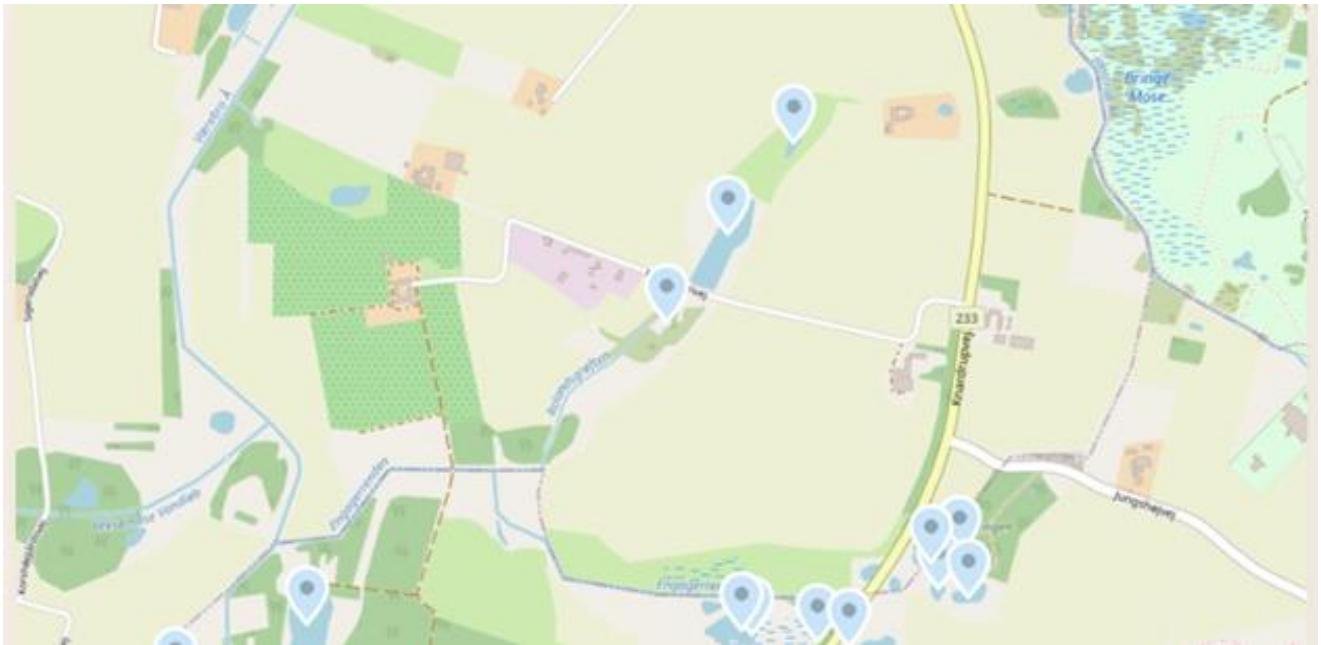
Der er ligeledes registreret spidssnudet frø ved Engagerrenden, se Figur 11, og dele af arealet er velegnet som habitat. Det drejer sig specifikt om den sydøstlige "engsø", som er opstået omkring år 2000 ved et gennembrud af Engagerrendens brink, hvilket har ført til at en del af vandløbets vand flyder ind over engen og danner en lavvandet sø. De resterende engområder må anses for at være i så dårlig tilstand at spidssnudet frø sandsynligvis ikke benytter disse som rasteområde.

Figur 11: Fund af spidssnudet frø ved Engagerrenden, Kort fra Arter.dk

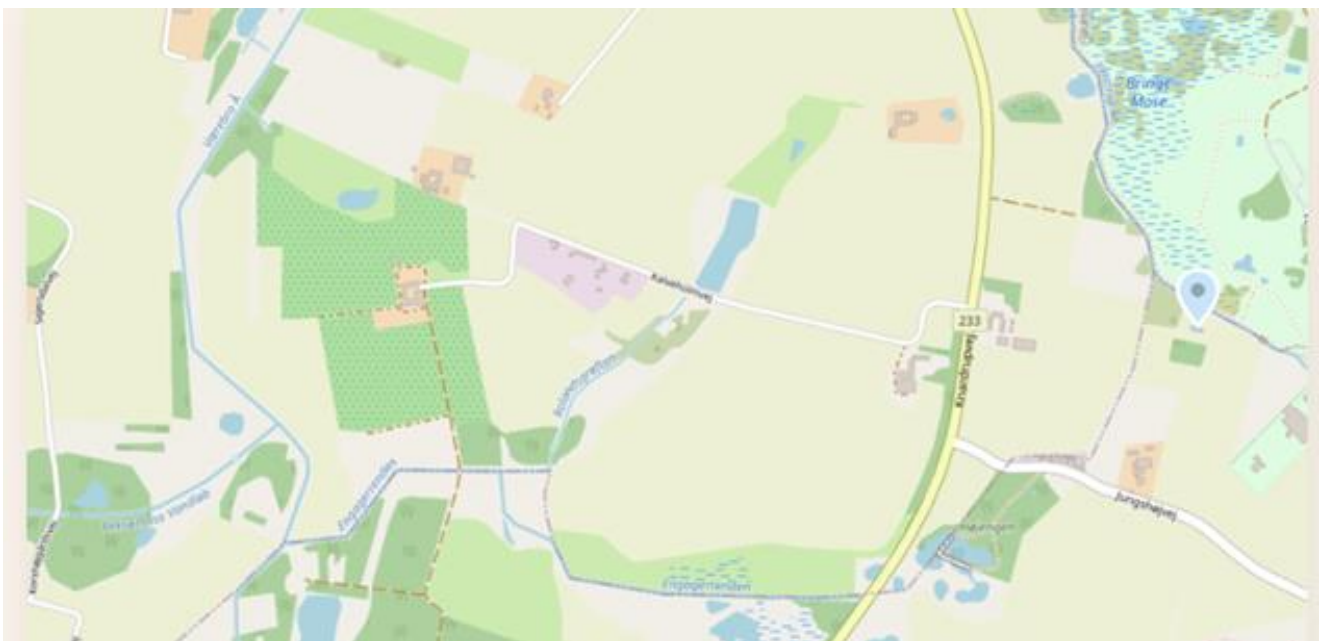
4.3 Rolandsgrøften

Der er fundet spidssnudet frø og brunflagermus i den umiddelbare nærhed af Rolandsgrøften. Brunflagermus forventes ikke at blive påvirket negativt ved en evt. ændring af vandstanden i området, og vil derfor ikke blive behandlet yderligere i dette notat. Fund af spidssnudet frø ses på Figur 12.

Figur 12: Fund af spidssnudet frø i nærområdet. De seneste fund i Rolandsgrøften er fra 2007, kort fra Arter.dk

Nærmeste fund af stor vandsalamander er omtrent 900 meter øst for Rolandsgrøften, se Figur 13, hvilket ikke udelukker at arten er til stede i området omkring grøften.

Figur 13: Fund af stor vandsalamander i nærheden af Rolandsgrøften. Fundet er fra 2007, kort fra Arter.dk

5 Opsamling og konklusion af feltbesigtigelse

5.1 Sørup Rende

Områderne omkring Sørup Rende er af varierende kvalitet, med den højeste naturkvalitet i den østlige del af mosen (Moderat), derfra daler naturkvaliteten støt. I den vestligste eng er området tæt på dårlig tilstand.

Ønsket om at gøre de omgivende arealer til erstatningsnatur støder ikke blot ind i lovgivningsmæssige forhindringer. Der er i høj grad også praktisk vanskeligt, da de omgivende arealer har for høj en hældningsgradient. Det vil derfor være umuligt at opnå våd natur på arealer tilsvarende de allerede §3-registrerede områder.

Området omkring Sørup Rende vurderes som egnet habitat for spidssnudet frø. Rasteområder, som ikke længere benyttes af en beskyttet dyreart, ikke må beskadiges eller ødelægges, når det kan tænkes, at disse dyrearter vender tilbage til de pågældende områder. En eventuel benyttelse af områderne omkring Sørup Rende til opmagasinering af vand forventes at ødelægge spidssnudet frø's raste- og yngleområder. En mulighed kunne være en § 3 afklaring, samt undersøgelse af områdets kvalitet som rasteområde for spidssnudet frø, og efterfølgende en afregistrering af den vestligste eng, og benytte denne til tilbageholdelse af vand. Dette er dog kun give mening hvis dette område ikke vurderes at være egnet som rastested for spidssnudet frø. Opkøbes markområdet vest for dette areal, vil der samlet kunne skabes plads til at tilbageholde vand fra omgivelserne. Området er dog placeret inde i transportkorridoren for Ring 5., hvilket kan udgøre en udfordring.

5.2 Engagerrenden

Engagerrenden er placeret i en tunneldal og arealerne omkring vandløbet er registreret som §3. Kvaliteten af §3 moser og §3 enge er ringe/dårlig bortset fra området i det sydøstlige hjørne ved "engsøen". Grundet placeringen i en tunneldal er det ikke muligt at skabe erstatningsnatur på ydersiden af eng og moseområderne, da disse områder har for høj en hældningsgradient i forhold til at skabe den naturlige hydrologi som et eng/moseareal kræver. Da der også er registreret spidssnudet frø ved Engagerrenden, er der ift. bilag IV, på samme måde som ved Sørup Rende, de samme lovmæssige bindinger der kan forhindre et sådan projekt. Her er forskellen dog at arealerne der omkranser flere af §3-naturtyperne ved Engagerrenden, ikke er egnet som rasteområder, idet de sandsynligvis er for tørre. Dette kan påvirke mulighederne for lovgivningsmæssigt at ændre på arealerne. Der skal dog laves opdaterede kortlægninger for padder på områderne med fokus på rasteområder. Bliver dette ikke kortlagt i de igangværende undersøgelser, bør dette kortlægges.

Samlet vil den ringe tilstand for vådområderne, sammen med vurderingen af at store dele af området sandsynligvis ikke er egnet som rasteområde, og området vil derfor ikke være beskyttet af Habitatbekendtgørelsen og det vil derfor kunne give mulighed for at afregistrere flere af §3-arealerne. Dette skal ske efter en §3 afklaring og en levestedsvurdering. Dermed åbnes op for løsninger til at opmagasinere vand og finde naturfremmende løsninger, med en senere genregistrering som mål.

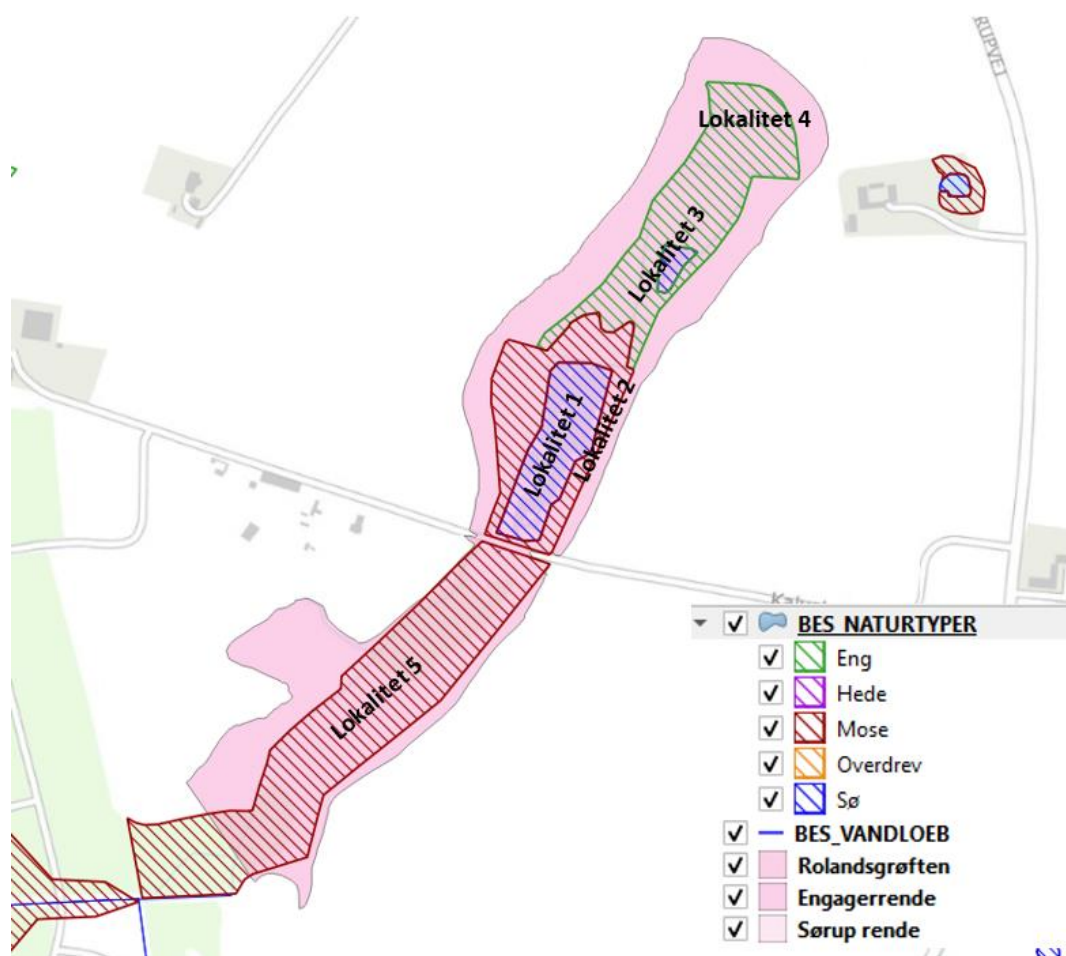
5.3 Rolandsgrøften

Naturområderne omkring Rolandsgrøften er af varierende kvalitet, men et gennemgående træk er, at der er en sammenhæng imellem græsning og en højere naturkvalitet. Området er et velegnet habitat for spidssnudet frø, både som yngle- og rastested og bortset fra lokalitet 4 og enkelte områder af lokalitet 3, er der ikke nogle områder som arten ikke ville benytte. Det er derfor kun lokalitet 4 og enkelte områder af lokalitet 3, der i forhold til spidssnudet frø, vil blive bedre af en forhøjet vandstand, se Figur 14.

En fremgangsmåde kunne være at afregistrere "Nordengen", for at kunne skabe bedre natur i forbindelse med midlertidig opmagasinering af vand. Derudover bør der indtænkes forsinkelsesbassiner oppe i terrænet, indenfor projektområdet, der vil sikre en udledning i naturlig flowhastighed af rensset vand. Der bør desuden indtænkes muligheden i at skabe reel erstattingsnatur i forholdet 2:1 gerne med pleje, f.eks. afgræsning.

Alle tiltag i området bør dog inddrage en vurdering af påvirkningen i forhold til relevante bilag IV-arter. En tilledning af overfladevand vil medføre at eng og moseområder vil blive vådere. Et sådant scenarie kan påvirke en eventuel bestand af spidssnudet frø på flere måder. Først og fremmest vil der kunne skabes en sammenhæng imellem søen nord for Kalveholmvejen og vandhullet i den nordlige del af området. En sådan forbindelse kan muligvis medføre at der kan etableres en fiskebestand i dette vandhul, hvilket vil afstedkomme en forringelse af habitatet for padde generelt. Spidssnudet frø foretrækker våde enge og moser som habitat og store dele af området omkring det lille nordlige vandhul er således ganske velegnet som habitat. En forøgelse af vandstanden vil formodentlig gøre området for vådt til, at det kan benyttes som rasteområde og dermed fjerne dele af spidssnudet frøes levested.

Der gælder en streng beskyttelse af bilag IV-arter. Der er generelt ikke mulighed for at udlede overfladevand til bilag IV-arternes habitat, hvis dette medfører forringelse af yngle- og rasteområder. I forhold til spidssnudet frø, som tidligere er registreret i området, så gælder det jf. EU-Domstolens dom af 2. juli 2020, C-477/19 (den europæiske hørsterdom II) at "beskyttelsen af bilag IV-arters "rasteområder" omfatter også et rasteområde, som ikke længere benyttes af en art, hvis der er tilstrækkelig stor sandsynlighed for, at arten vender tilbage til det pågældende rasteområde". Derfor anbefales det at områderne opfattes som levesteder for bilag IV-arter, på trods af at spidssnudet frø ikke registreres i området i dag. Beskyttelsen af spidssnudet frø og dens rasteområder gør det derfor ganske svært at ændre karakteren af størstedelen af naturområderne omkring Rolandsgrøften, da dette potentielt vil forringe området som yngle- og rastested for arten. Andre løsninger bør derfor afsøges for disse områder.

Figur 14: Oversigtskort over besøgte lokaliteter ved Engagerrenden

